

EU:s utrikes, försvars och säkerhetspolitik

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har enorma konsekvenser för EU samarbetet. Ett folkrättsvidrigt krig i strid med den europeiska säkerhetsordningen ritar om EU:s säkerhetspolitiska roll för oöverskådlig framtid.

EU har sedan krigsutbrottet bistått Ukraina med omfattande militärt, humanitärt och finansiellt stöd och har i en aldrig tidigare skådad omfattning infört massiva sanktioner mot Ryssland. Syftet med de ekonomiska sanktionerna är att Rysslands agerande ska få kännbara konsekvenser för landet och att Rysslands förmåga att fortsätta anfallskriget ska motverkas på ett effektivt sätt.

Socialdemokraterna har verkat för ett ansvarsutkrävande av Rysslands krigsförbrytelser. Vi har drivit på för möjligheten att lagra bevis om ryska krigsbrott. Vi stödjer Internationella brottmålsdomstolens arbete för att kunna lagföra de personer som begår brott mot tusentals civila, kvinnor och barn i Ukraina. Vi vill att EU agerar för att det internationella samfundet ska inrätta en särskild tribunal för att utreda och lagföra det aggressionsbrott mot Ukraina som begåtts av Ryssland och dess allierade. Socialdemokraterna har aktivt bidragit till aktiveringen av EU:s massflyktsdirektiv för att ge skydd åt de personer som till följd av den ryska militära invasionen fördrivits från Ukraina.

I ljuset av Rysslands invasion av Ukraina måste sammanhållningen, solidariteten och integrationen inom EU:s försvarssamarbete värnas och stärkas. Vi vill se ett starkt EU som kan ta större ansvar för sin egen säkerhet. En grundbult i EU är idén om att fred och säkerhet skapas genom ömsesidigt ekonomiskt och politiskt beroende mellan medlemsstaterna. Sedan Sverige blev medlem i EU har det europeiska samarbetet intagit en central roll i vår utrikes- och säkerhetspolitik. Om alla EU:s medlemsländer enas kring en gemensam hållning blir unionen genast en global aktör att räkna med, och därmed kan politiken få större genomslag.

Samarbetet om utrikes- och säkerhetspolitiken är mellanstatligt. Det betyder att alla länder måste vara överens om den gemensamma politiken. När man väl enas är det en styrka men enhällighetsregeln kan också hindra EU från att fatta viktiga beslut. Vi vill därför att fler utrikespolitiska beslut ska fattas med kvalificerad majoritet i ministerrådet.

Vi socialdemokrater verkar för att EU ska stärka sin gemensamma utrikespolitik och därmed vara en stark global aktör i en orolig tid. Socialdemokraterna vill se en feministisk utrikespolitik i EU som värnar demokrati och mänskliga rättigheter– alltid med ett särskilt fokus på utsatta grupper.

EU:s försvarspolitik

EU har inget gemensamt försvar, däremot samarbetar EU-länderna i försvars- och säkerhetspolitiska frågor. 2016 antogs EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitiken med syfte att förbättra unionens effektivitet i sin försvars- och säkerhetspolitik. Bland annat genom ökat samarbete mellan medlemsländernas väpnade styrkor och krishantering. Strategin är inriktad på att bygga upp motståndskraft, anta en integrerad strategi för konflikter och kriser och stärka EU:s strategiska oberoende. Den 22 mars 2021 antog rådet ett beslut om inrättande av den europeiska fredsfaciliteten. Fredsfaciliteten är ett instrument utanför EU:s budget som syftar till att stärka unionens förmåga att förebygga konflikter, skapa fred, stärka den internationella säkerheten. EU:s militära stöd till Ukraina slussas via fredsfaciliteten, och stödet uppgår hittills till 4,6 miljarder euro¹. 2022 ställde sig EU:s stats- och regeringschefer bakom en ny så kallad strategisk kompass, vilken preciserar EU:s mål kring säkerhet- och försvarssamarbete. Målet är att förbättra unionens strategiska oberoende. Kompassen är organiserad utifrån fyra olika kategorier – kapacitetsutveckling, motståndskraft, krishantering och partnerskap. I den strategiska kompassen finns ett åtagande från medlemsländerna om att inrätta en EU-gemensam militär snabbinsatsstyrka på 5 000 personer, senast till 2025.

Utvidgning

Utvidgningen är en process som leder fram till att nya länder blir medlemmar i Europeiska unionen när de har uppfyllt ett antal politiska och ekonomiska villkor. Varje europeiskt land som respekterar EU:s demokratiska värden och åtar sig att främja dem kan ansöka om EU-medlemskap. Vi socialdemokrater är övertygade om att den hållbara vägen framåt är stärkta internationella samarbeten. Vi är också övertygade om att Ukraina har en europeisk framtid och vi gav stöd till landets status som kandidatland. Förutom Ukraina finns det en rad kandidatländer som väntat lång tid på att bli medlemmar, inte minst på Västra Balkan. Rysslands militära aggression mot Ukraina har satt ljuset på behovet av att EU:s utvidgningsarbete intensifieras de kommande åren. Det är samtidigt viktigt att betona betydelsen av en tydlig och gedigen meritbaserad anslutningsprocess som gäller alla kandidatländer. Det gäller exempelvis krav på en stabil ekonomi, ett oberoende rättsväsende och respekt för grundläggande värderingar. Det är också viktigt att kraven efterlevs när ett land har anslutit sig till EU. Därför är det av yttersta vikt att alla kandidatländer med stöd av EU, fortsätter sitt reformarbete så att kriterierna för EU-medlemskap uppfylls. För att EU ska klara en utvidgning från dagens 27 medlemsländer kommer det att behövas ett omfattande reformarbete. Det gäller till exempel beslutsprocesser som kräver enhällighet och hur vi fördelar EU:s gemensamma budget, inte minst stödet till jordbrukssektorn.

---

¹ https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/04/13/ammunition-for-ukraine-council-agrees-1-billion-support-under-the-european-peace-facility/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Ammunition%20for%20Ukraine%3A%20Council%20agrees%20%25u20ac1%20billion%20support%20under%20the%20European%20Peace%20Facility

EU och Nato

EU och Nato är båda viktiga aktörer som delar samma värderingar och strategiska intressen som är avgörande för en fredlig värld. Av EU:s 27 medlemsländer är 22 Nato-medlemmar. Under de senaste åren har de två organisationerna utvecklat en närmare relation som fokuserar på att komplettera varandras arbete för ökad säkerhet för Europas medborgare. Det rör allt från cybersäkerhet, att adressera hybridhot, sjösäkerhet till att bygga upp partners kapacitet utanför våra gränser.

Nato och EU fördjupade sin relation 2016 i en gemensam deklARATION om att förbättra samarbetet. Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har EU, Nato, EU:s medlemsländer och Nato-allierade intensifierat sin samverkan. I januari 2023 signerade EU och Nato sin tredje gemensamma deklARATION som fastslår full transparens och enighet mellan de två aktörerna.

Konflikt

I mars 2022 röstade M och KD för Europaparlamentets rapport om EU:s handlingsplan för jämställdhet, i vilken de ställde sig bakom att EU bör bedriva en feministisk utrikes-, säkerhets- och utvecklingspolitik. Men genom att den SD-ledda regeringen har avskaffat den feministiska utrikespolitiken, inrättat Tidöavtalet och påbörjat historiska nedskärningar i Sveriges bistånd, vet vi att Moderaterna och det högerextrema styret vill nedmontera stödet till kvinnor globalt.

Att skära ner på biståndet är en dålig säkerhetspolitik av regeringen. I Sverige har vi tack vare Socialdemokraterna en lång tradition av ett globalt ledarskap för demokrati, mänskliga rättigheter, klimat och miljö, fred och säkerhet som en medlare och brobyggare i många konflikter. Vi har varit en förebild genom med att bedriva ett enprocentsmål och en feministisk utrikespolitik. EU är världens största biståndsgivare och en central aktör inom det internationella utvecklingsarbetet.

Frågor att diskutera:

- Hur bygger vi säkerhet tillsammans med andra i syfte att verka för en hållbar fredlig utveckling i vårt närområde såväl som globalt?
- Vilken roll har utvidgningen av EU spelat och vilken roll kan en framtida utvidgning påverka EU?
- På vilket sätt har och kommer kriget i Ukraina att påverka EU samarbetet?
- Vad kan det göra för skillnad att EU för en feministisk utrikespolitik?

Här finns mer att läsa:

Feministisk utrikespolitik: <https://www.socialdemokraterna.se/var-politik/a-till-o/feministisk-utrikespolitik>

EU:s arbete för att stötta Ukraina: <https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/eu-response-ukraine-invasion/eu-solidarity-ukraine/>